

TUYÊN BỐ THẾ GỚI VỀ SỰ SỐNG CÒN, QUYỀN ĐƯỢC BẢO VỆ VÀ PHÁT TRIỂN CỦA TRẺ EM

A. Nội dung văn bản

- Thực trạng về cuộc sống của trẻ em trên thế giới hiện nay.
- Tầm quan trọng của việc bảo vệ và chăm sóc trẻ em.

B. Tìm hiểu tác phẩm

1. Hoàn cảnh sáng tác

Văn bản trích phần đầu bản "Tuyên bố của hội nghị cấp cao thế giới về trẻ em", họp tại trụ sở Liên hợp quốc, Niu Oóc ngày 30/9/1990.

b. Bố cục

Gồm 4 phần:

- Phần 1 (mục 1, 2): Lí do của bản tuyên bố
- Phần 2 (mục 3 – 7): Sự thách thức
- Phần 3 (mục 8, 9): Những cơ hội
- Phần 4 (mục 10 – 17): Nhiệm vụ cụ thể

c. Giá trị nội dung

Bảo vệ quyền lợi, chăm lo đến phát triển của trẻ em là một trong những vấn đề cấp bách có ý nghĩa toàn cầu hiện nay.

d. Giá trị nghệ thuật

- Bố cục chặt chẽ, hợp lí.
- Dẫn chứng thuyết phục, chân thực, toàn diện.
- Lập luận logic.

C. Đọc hiểu tác phẩm

1. Lí do của bản tuyên bố

- Giới thiệu mục đích và nhiệm vụ của Hội nghị cấp cao thế giới.
- Khái quát những đặc điểm tâm sinh lí của trẻ em (trong trắng, hiểu biết, ham hoạt động, đầy ước vọng, nhưng dễ tổn thương và phụ thuộc) và khẳng định quyền được sống của trẻ em (phải được sống trong vui tươi, thanh bình, được chơi, được học và phát triển, tương lai được hình thành trong sự hoà hợp và phát triển).

→ Cách vào đề gọn, rõ, có tính khẳng định, đó là lí do và cũng là mục đích của văn bản.

2. Sự thách thức

- + Trở thành những nạn nhân của chiến tranh và bạo lực, của sự phân biệt chủng tộc, sự xâm lược, chiếm đóng và thôn tính của nước ngoài.
- + Phải sống trong thảm họa đói nghèo, khủng hoảng kinh tế

+ Tình trạng vô gia cư, dịch bệnh, môi trường xuống cấp...

+ Chết vì suy dinh dưỡng HIV/AIDS...

→ Sử dụng những lí lẽ sắc gọn, dẫn chứng bằng những số liệu cụ thể, tạo nên sức thuyết phục của văn bản.

→ Khẳng định những thực trạng trên là thách thức đối với các nhà lãnh đạo chính trị cần phải vượt qua.

3. Những cơ hội

+ Sự liên kết giữa các nước và “công ước về quyền trẻ em” đã tạo ra những quyền và phúc lợi mới cho trẻ em, chúng sẽ “được sự tôn trọng” ở khắp nơi trên thế giới.

+ Bầu không khí chính trị quốc tế đang được cải thiện, cụ thể cuộc chiến tranh lạnh đã chấm dứt, sự hợp tác liên kết quốc tế được tăng cường, phong trào giải trừ quân bị được đẩy mạnh...

→ Tạo điều kiện cho một số tài nguyên to lớn có thể chuyển sang phục vụ các mục tiêu kinh tế, tăng cường phúc lợi xã hội.

→ Có thể tạo ra nhiều hơn nữa những kết quả tốt đẹp cho sự phát triển của trẻ em.

4. Nhiệm vụ cụ thể

- Tăng cường sức khỏe và dinh dưỡng của trẻ em.

- Quan tâm trẻ em tàn tật, hoàn cảnh khó khăn.

- Đảm bảo quyền bình đẳng nam nữ, quyền lợi của bà mẹ và trẻ em.

- Đảm bảo cho mọi trẻ em đều được học hành.

- Đảm bảo kế hoạch hoá gia đình, sức khỏe sinh sản.

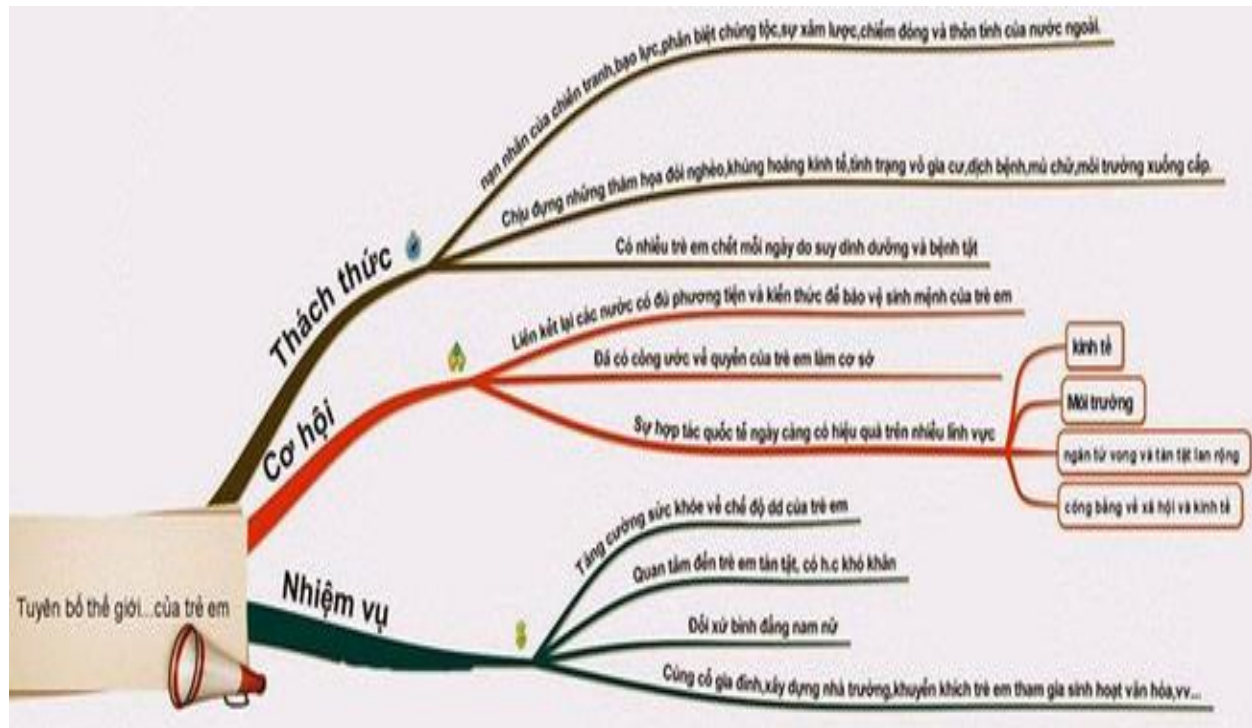
- Giáo dục tính tự lập, tinh thần trách nhiệm và tự tin ở trẻ em.

- Đảm bảo hoặc khôi phục sự tăng trưởng và phát triển kinh tế.

→ Nhiệm vụ toàn diện, bao quát

→ Ngôn ngữ và giọng điệu: Lời văn dứt khoát, mạch lạc, rõ ràng, thể hiện sự quyết tâm thực hiện bằng được những nhiệm vụ đặt ra ở trên của cộng đồng quốc tế.

D. Sơ đồ tư duy

E. Bài văn mẫu phân tích tác phẩm

"Tuyên bố thế giới về sự sống còn, quyền được bảo vệ và phát triển của trẻ em" là văn bản trích trong "Tuyên bố của Hội nghị cấp cao thế giới về trẻ em" họp tại Liên hợp quốc ngày 30.9.1990.

Bối cảnh ra đời của bài viết là tình hình thế giới trong những năm cuối thế kỉ XX. Khoa học, kĩ thuật phát triển, kinh tế tăng trưởng, tính cộng đồng, hợp tác giữa các quốc gia trên thế giới được củng cố và mở rộng. Đó là những điều kiện thuận lợi để có thể thực hiện tốt nhiệm vụ bảo vệ và chăm sóc trẻ em. Tuy vậy, không ít khó khăn và những vấn đề cấp bách được đặt ra trước mắt, cụ thể như sự phân hóa rõ rệt về mức sống giữa các nước giàu, nghèo; tình trạng chiến tranh xảy ra ở nhiều nơi trên thế giới; số trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, bị tàn tật, bị bóc lột và thất học ngày càng nhiều... Qua bài văn, tác giả giúp chúng ta thấy được phần nào thực trạng cuộc sống của trẻ em trên thế giới hiện nay và sự quan tâm sâu sắc của cộng đồng quốc tế đối với vấn đề bảo vệ, chăm sóc trẻ em.

Bảo vệ quyền lợi, chăm lo đến sự phát triển của trẻ em là một trong những vấn đề quan trọng có ý nghĩa toàn cầu. Bản "Tuyên bố của Hội nghị cấp cao thế giới về trẻ em" ngày 30-9-1990 đã khẳng định điều ấy và cam kết thực hiện những nhiệm vụ có tính toàn diện vì sự sống còn và phát triển của trẻ em, tương lai của toàn nhân loại.

Cùng với bản Tuyên bố này, Hội nghị cấp cao thế giới còn công bố một kế hoạch hành động khá chi tiết và toàn diện. Sau đó, Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam đã ban hành “Chương trình hành động vì sự sống còn, bảo vệ và phát triển của trẻ em Việt Nam” từ năm 1991 đến năm 2000, coi như một bộ phận quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế, xã hội của đất nước.

Phần “Sự thách thức” tuy ngắn gọn nhưng đã nêu lên khá đầy đủ và cụ thể cuộc sống khổ cực của hàng trăm triệu trẻ em trên thế giới hiện nay. Trẻ em không được sống trong hạnh phúc mà còn trở thành nạn nhân của chiến tranh và bạo lực, của sự phân biệt chủng tộc, của sự xâm lược.

Hằng ngày, có vô số trẻ em khắp nơi trên thế giới bị phó mặc cho những hiểm họa làm kìm hãm sự tăng trưởng và phát triển. Chúng phải chịu đựng nỗi bất hạnh do trở thành nạn nhân của chiến tranh và bạo lực, của nạn phân biệt chủng tộc, chế độ a-pác-thai, của sự xâm lược, chiếm đóng và thôn tính của nước ngoài. Có những cháu trở thành người tị nạn, sống tha hương do bị cưỡng bức phải từ bỏ gia đình, cội rễ. Có những cháu khác lại chịu cảnh tàn tật hoặc trở thành nạn nhân của sự lãng quên, ruồng bỏ, đối xử tàn nhẫn và bóc lột.

Ở những nước kém phát triển, trẻ em phải chịu đựng thảm họa của đói nghèo, khủng hoảng kinh tế, của tình trạng vô gia cư, dịch bệnh, mù chữ, môi trường xuống cấp. Ở nhiều nước đang phát triển, đặc biệt là những nước kém phát triển nhất, trẻ em đang phải chịu tác động nặng nề của nợ nước ngoài, của tình hình kinh tế không giữ được mức độ tăng trưởng đều đặn hoặc không có khả năng tăng trưởng. Điều đau lòng là hàng ngàn trẻ em chết mỗi ngày do suy dinh dưỡng và bệnh tật, mà nhiều nhất là ở châu Phi: “Mỗi ngày có tới 40.000 trẻ em chết do suy dinh dưỡng và bệnh tật, kể cả hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải (AIDS), hoặc do thiếu nước sạch, thiếu vệ sinh và do tác động của vấn đề ma túy”.

Kết thúc phần này, tác giả khẳng định: “Đó là những sự thách thức mà chúng tôi, với tư cách những nhà lãnh đạo chính trị, phải đáp ứng”.

Ở phần “Cơ hội”, tác giả nêu lên những điều kiện thuận lợi để cộng đồng quốc tế có thể đẩy mạnh việc chăm sóc, bảo vệ trẻ em. Sự liên kết của các quốc gia cùng ý thức cao của cộng đồng quốc tế trên lĩnh vực này sẽ tạo ra một cơ hội mới:

Liên kết lại, các nước chúng ta sẽ có đủ các phương tiện và kiến thức để bảo vệ sinh mệnh của trẻ em, loại trừ được một phần rất lớn những nỗi khổ đau của các em, thúc đẩy sự phát triển đầy đủ tiềm năng con người ở trẻ em và làm cho các em nhận thức được nhu cầu, các quyền của mình cũng như nắm được các cơ hội phục vụ được

lợi ích của mình. Công ước về quyền của trẻ em tạo ra một cơ hội mới để cho quyền và phúc lợi trẻ em được thực sự tôn trọng ở khắp nơi trên thế giới.

Bên cạnh đó, sự hợp tác và đoàn kết quốc tế ngày càng có hiệu quả trên nhiều lĩnh vực cũng là cơ sở để thực hiện nội dung công ước về quyền của trẻ em. Nguồn kinh phí cực kì to lớn dành cho cuộc chạy đua vũ trang giữa các cường quốc sẽ được dùng để cải thiện đời sống cho hàng tỉ trẻ em nghèo trên khắp thế giới. Đói rét, ốm đau, mù chữ... sẽ dần dần bị đẩy lùi vào quá khứ.

Đất nước ta hiện nay tuy còn nhiều khó khăn nhưng Đảng và nhà nước đã thực sự quan tâm đến sự nghiệp có tính chất chiến lược lâu dài là nuôi dưỡng, chăm sóc và bảo vệ trẻ em; thường xuyên nâng cao ý thức của toàn dân về vấn đề này...

Trong phần “Nhiệm vụ”, tác giả đã nêu lên tính chất toàn diện và cụ thể của các nhiệm vụ cấp thiết mà từng quốc gia và cộng đồng quốc tế phải thực hiện. Từ việc bảo đảm chế độ dinh dưỡng để tăng cường sức khỏe đến việc phát triển giáo dục cho trẻ em; từ các đối tượng cần quan tâm hàng đầu (trẻ con bị tàn tật, trẻ em có hoàn cảnh sống đặc biệt khó khăn) đến củng cố gia đình, xây dựng môi trường xã hội; từ bảo đảm quyền bình đẳng nam nữ đến khuyến khích trẻ em tham gia vào sinh hoạt văn hóa xã hội...

Tăng cường sức khỏe và chế độ dinh dưỡng cho trẻ em cũng là trách nhiệm hàng đầu. Sinh mệnh của hàng vạn trẻ em trai và gái có thể được cứu vãn mỗi ngày. Nếu quan tâm đến chế độ dinh dưỡng, chúng ta có thể hạn chế được các nguyên nhân dẫn đến tử vong ở trẻ em. Hiện nay, tỉ lệ tử vong của trẻ em nói chung và tỉ lệ tử vong của trẻ sơ sinh nói riêng ở nhiều nước trên thế giới cao đến mức không thể chấp nhận được.

Trẻ em bị tàn tật và trẻ em có hoàn cảnh sống đặc biệt khó khăn cần phải được quan tâm chăm sóc nhiều hơn và được hỗ trợ mạnh mẽ hơn.

Về vấn đề: Đối xử bình đẳng giữa bé trai và bé gái, bản Tuyên bố Việt:

“Tăng cường vai trò của phụ nữ nói chung và phải đảm bảo quyền bình đẳng giữa nam và nữ vì lợi ích của trẻ em toàn cầu. Ngay từ đầu, các em gái đã phải được đối xử bình đẳng và có cơ hội đồng đều như các em trai.

Một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu có liên quan rất lớn tới tương lai của trẻ em, đó là nhiệm vụ xóa mù chữ cho trẻ nhỏ, bởi hiện nay, có hơn 100 triệu trẻ em vẫn chưa trải qua giáo dục cơ sở, trong đó các em nữ chiếm 2/3. Bảo đảm sao cho trẻ em được học hết bậc giáo dục cơ sở và không để cho một em nào mù chữ sẽ là một trong những đóng góp quan trọng nhất đối với sự phát triển của trẻ em trên toàn thế giới”.

Bên cạnh đó, phải tạo điều kiện cho trẻ nhỏ nhận thức về mình, tự tin khi bước vào cuộc sống và có trách nhiệm với cộng đồng:

“Cần tạo cho trẻ em cơ hội tìm biết được nguồn gốc lai lịch của mình và nhận thức được giá trị của bản thân trong một môi trường mà các em cảm thấy là nơi nương tựa an toàn, thông qua gia đình hoặc những người khác trông nom các em tạo ra. Phải chuẩn bị để các em có thể sống một cuộc sống có trách nhiệm trong một xã hội tự do. Cần khuyến khích trẻ em ngay từ lúc còn nhỏ tham gia vào sinh hoạt văn hóa xã hội”.

Muốn thực hiện tốt các nhiệm vụ trên, cả nhân loại trước mắt phải tập trung vào việc khôi phục và phát triển kinh tế:

Các điều kiện kinh tế sẽ tiếp tục có ảnh hưởng lo lớn đến số phận của trẻ em, đặc biệt là ở các nước đang phát triển. Vì tương lai của tất cả trẻ em, cần cấp bách bảo đảm hoặc khôi phục lại sự tăng trưởng và phát triển đều đặn nền kinh tế ở tất cả các nước, đồng thời tiếp tục khẩn trương tìm ra một giải pháp nhanh chóng, rộng lớn và lâu bền cho vấn đề nợ nước ngoài của các nước đang phát triển đang có nợ.

Các nhiệm vụ đó đòi hỏi tất cả các nước cần phải có những nỗ lực liên tục và phối hợp với nhau trong hành động của từng nước cũng như trong hợp tác quốc tế. Tác giả khẳng định việc bảo vệ quyền lợi, chăm lo đến sự phát triển của trẻ em là một trong những nhiệm vụ có ý nghĩa quan trọng hàng đầu của từng quốc gia và của cộng đồng quốc tế. Đây là vấn đề liên quan trực tiếp đến tương lai của một đất nước và của toàn nhân loại.

Qua những chủ trương, chính sách, những hành động cụ thể đối với việc bảo vệ, chăm sóc trẻ em, chúng ta có thể đánh giá được trình độ văn minh của một xã hội. Vấn đề bảo vệ, chăm sóc trẻ em đang được cộng đồng quốc tế dành cho sự quan tâm thích đáng với các chủ trương nhiệm vụ đề ra có tính cụ thể và toàn diện. Tin rằng trong một tương lai không xa, trẻ em sẽ được sống sung sướng, hạnh phúc dưới một mái nhà chung, trong không khí hòa bình và hữu nghị.